

Ziek van je omgeving

Over de invloed van contextuele factoren op de psychische weerbaarheid van een kind

Vrijdag 4 februari 2022, Online

Programma

Dagvoorzitter: *Martine van Dongen-Boomsma, kinder- en jeugdpsychiater, Karakter*

09.30 uur Opening door de dagvoorzitter

09.40 uur Psychische kwetsbaarheid, een vast gegeven? Een overzicht van omgevingsinvloeden op het psychisch kwetsbare kind • *Martine Boomsma*
Psychische kwetsbaarheid staat onder invloed van zowel genen als omgevingsfactoren. Kinderen met een verhoogde psychische kwetsbaarheid zijn veelal blootgesteld aan een ongunstige combinatie van genen en omgevingsinvloeden.
Een kind dat verhoogd kwetsbaar is, ontwikkelt zich minder vanzelfsprekend dan leeftijdsgenootjes en raakt sneller uit balans. In deze lezing wordt een overzicht geboden aan omgevingsinvloeden op het verhoogd psychisch kwetsbare kind.

10.25 uur Pauze

10.55 uur Als jeugdtrauma je leven bepaalt
• *Ramon Lindauer, hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie*
De invloed van vroegkinderlijk trauma en verwaarlozing
Meer dan de helft van de kinderen en jongeren in de algemene bevolking maakt voor het 18de levensjaar één of meer traumatische gebeurtenissen mee, zoals een ongeval, geweld of mishandeling. Bij 45% van de kinderen en jongeren die aangemeld worden bij de Jeugd-GGZ, waarbij er voor het eerst een psychiatrische diagnose wordt gesteld, is er sprake van het meemaken van traumatische gebeurtenissen met een chronisch karakter. Deze gebeurtenissen kunnen leiden tot de ontwikkeling van trauma- en stressorgerelateerde stoornissen, waarbij er meestal sprake is van co-morbiditeit. Trauma kan dan ook gezien worden als een transdiagnostische factor. In de presentatie wordt ingegaan op de gevolgen van het meemaken van traumatische en stressvolle gebeurtenissen en de mogelijkheden tot herstel.

11.40 uur Ouderschap • *Susan Bögels, hoogleraar psychologie, Universiteit van Amsterdam*
De impact van sensitief en responsief ouderschap op het psychisch kwetsbare kind.

12.25 uur Lunch

13.10 uur **Leefstijlpsychiatrie, wat is dat?** • *Wiepke Cahn, hoogleraar Lichamelijke gezondheid bij psychiatrische aandoeningen, Universiteit van Utrecht*

Een gezonde leefomgeving; wat is dat en helpt dat? In deze lezing wordt besproken wat algemene leefstijlnormen zijn, hoe de screening en diagnostiek van leefstijlfactoren kan worden vorm gegeven en wordt ingegaan op de effectiviteit van leefstijlpsychiatrie interventies bij de preventie en de behandeling van psychiatrische aandoeningen. Dit is gebaseerd op de meest recente literatuur, best practices en, zover beschikbaar, wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen.

13.55 uur **Gehechtheidspatronen, veerkracht en kwetsbaarheid gedurende de levensloop**

• *Claudine Dietz, klinisch psycholoog, Karakter*

Als we spreken over gehechtheid denken we vaak aan de jonge baby en de cirkel van veiligheid. Hierin wordt het proces geïllustreerd van de baby die op ontdekking uitgaat en het telkens weer terugkeren als het even spannend wordt, naar de veiligheid van de verzorger. Wanneer dit proces niet goed verloopt, is er sprake van een onveilige gehechtheid of zelfs gedesorganiseerde gehechtheid.

In deze lezing zal ik ingaan op verschillende manieren waarop de ontwikkeling van gehechtheid risicovol kan verlopen alsook op de mogelijkheden om een gunstige ontwikkeling te bevorderen, dit ook aan de hand van meetinstrumenten die hiervoor beschikbaar zijn. Vervolgens wil ik stil staan bij de manieren waarop basale gehechtheidspatronen doorwerken gedurende de levensloop en waardoor veilig gehechte personen vaker veerkracht ontwikkelen zelfs bij negatieve levenservaringen. Wanneer zij in professionele hulp nodig hebben, zal dit vaak succesvol verlopen en vaker zullen zij, eenmaal zelf ouder, 'good enough' sensitief ouderschap kunnen bieden aan hun kind.

Het omgekeerde patroon zien we terug bij onveilig gehechte personen waarbij een cumulatie van risicofactoren ontstaat alsook onverwerkte trauma's die onbedoeld van generatie op generatie overgebracht worden. Het zal u duidelijk worden dat wanneer professionele hulp wordt gezocht voor henzelf of hun kind, dit minder vaak succesvol zijn. Te meer wanneer het basale wantrouwen als bij-effect van het onveilige gehechtheidspatroon, onvoldoende wordt herkend

14.40 uur **Pauze**

14.55 uur **Chronisch zieke kinderen en welzijn: vroege identificatie en interventiemogelijkheden van eHealth** • *Sanne Nijhof, kinderarts sociale pediatrie en associate professor kindergeneeskunde, UMC Utrecht*

Ongeveer 1 miljoen (een op de vier) kinderen, adolescenten en jongvolwassenen (0-25 jaar) hebben in Nederland te maken met een chronische ziekte (een ziekte die langer dan 3 maanden duurt, meer dan 3 keer per jaar terugkomt, en/of gepaard gaat met langdurig medicijngebruik, behandelingen of hulp). Hiervan ontwikkelt 40% psychische en psychosomatische problemen (waaronder angst, depressie, eenzaamheid en vermoeidheid). Deze problemen hebben een negatieve invloed op hun welzijn en leiden tot slechtere lichamelijke en geestelijke gezondheid. Er zijn echter grote interindividuele verschillen en niet alle kinderen met een soortgelijke chronische ziekte ondervinden (soortgelijke) moeilijkheden: terwijl sommige kinderen zich niet aanpassen of zich zelfs negatief aanpassen en ernstiger problemen ontwikkelen, slagen veel kinderen erin zich positief aan deze uitdagingen aan te passen. eHealth (online en mobiele apps) biedt unieke mogelijkheden om dergelijke

problemen in een vroeg stadium te identificeren en preventieve interventies voor deze kinderen en hun gezinnen te bieden, bijvoorbeeld gericht op een adaptie aan/regie over gezondheid en veerkracht, om slechtere lichamelijke en geestelijke gezondheidsresultaten in de adolescentie of (jong)volwassenheid te voorkomen en hun welzijn te verbeteren. Vanuit kindergeneeskundig perspectief zullen onderzoeksresultaten en ervaringen worden gedeeld.

15.40 uur **Samenvatting en conclusies**

15.45 uur [Afsluiting](#)